
DISKUSE

Dotazy pro profesora Chromého

Balon R.

Váženy pane šéfredaktore,
je poněkud neobvyklé, že krátká kritická zmínka vyvolá celostránkovou reakci, jako vyvolala zmínka v mém dopise časopisu Česká a slovenská psychiatrie [1] u pana profesora Chromého [2]. Taková reakce obvykle může znamenat dvě věci, buď že původní text byl zcela nepřesný, a nebo že se kritika trefila do černého. Ještě neobvyklejší je v odpovědi kritika strany v diskusi nezúčastněné, v tomto případě výzkumných pracovníků. Pan profesor Chromý v dopise [2] uvádí, že by si “od některých výzkumných pracovníků nedal ani ovázat patu” zatímco by se svěřil drtivě většině ambulantních psychiatrů, které měl tu čest před atestační komisí vidět.

Pan profesor Chromý mi v reakci na můj dopis nabízí další podklady k vytvoření objektivnějšího pohledu na vzdělávání psychiatrů v České republice. Možná, že by tedy mohl mne i čtenářům tohoto časopisu objasnit několik záležitostí, které by nám pomohly porozumět tomu, co vlastně pracovníci Katedry psychiatrie IPVZ dělají a proč tomu tak je. Dobrá, pokusím se vznést několik otázek a zareagovat na některé poznámky pana profesora Chromého.

1. Profesor Chromý cituje, že výzkumná způsobilost není podmínkou dobré klinické kvalifikace. Zajímalo by mne, kdo ale vyučuje mladé lékaře v kritickém přístupu k výzkumné literatuře. Výzkumná vzdělanost je podle většiny expertů na lékařském vzdělávání velmi důležitým podkladem dalšího vzdělávání lékařů a dobré klinické praxe. Pomáhá lékařům kriticky hodnotit publikace, a to zvláště publikace sponzorované farmaceutickými společnostmi. Dopomáhá jim kriticky ohodnotit a dopátrat se toho, co je ve výsledcích studií skutečně klinicky významné a užitečné, a ne jen složitými statistickými testy zvýrazněné. Dopomáhá jim také vyznat se v informacích, které jim poskytují farmaceutické firmy. Je možné, že pracovníci pracoviště, které ve výzkumu není nijak angažováno (jak profesor Chromý připouští), jsou v této oblasti handikapováni a nemají pravděpodobně dostatečnou kvalifikaci a schopnost články s výsledky výzkumných studií kriticky zhodnotit a tento kritický pohled předat dalším generacím. To je dosti závažný nedostatek.

2. Není jasné, do jaké míry oni dva pracovníci psychiatrické katedry IPVZ, pracující na plný úvazek, vykonávají klinickou péči. Mají tyto pracovní-

ci jakoukoliv přímou klinickou zodpovědnost? Jsou klinicky zodpovědní za pacienty hospitalizované na oddělení či za ambulantní pacienty? Pokud ne, není mi jasné, co je zdrojem jejich pedagogické kompetence a jak mohou posuzovat klinickou způsobilost atestantu. Vyvolává to pak ještě více otázek o neférové poznámce, že by si pan profesor nenechal od některých výzkumníků ani ovázat patu. Mohou si jiní nechat ovázat cokoli od učitelů Katedry psychiatrie IPVZ? Rád si nechám své obavy v tomto směru rozptýlit. Kliničtí výzkumní pracovníci alespoň vidí a hodnotí pacienty zahrnuté do výzkumných studií a navíc většina z nich má i klinický úvazek, což se nezdá být *de facto* případem pracovníků Katedry psychiatrie IVZP. Jiní mohou vznést otázku o schopnostech vyučování klinické psychiatrie odborníky, kteří se zabývají většinou spíše kritikou psychiatrie a antipsychiatrií. Je znám příklad významného amerického “antipsychiatra” maďarského původu Thomase Szasze, který věřil svým teoriím o neexistenci duševních nemocí tak hluboce, že vysadil lithio-profylaxi pacientu-lékaři, který poté spáchal sebevraždu. Soud jeho obhajobu nepřijal a Dr. Szasz musel zaplatit manželce zesnulého značnou částku.

3. Nikde jsem ve svém dopise netvrdil, že by kandidáti atestací v České republice neměli slušný přehled a znalosti. Naopak, domnívám se, že znalosti mají slušné. Jenom je otázkou, čím je to zásluha.

4. Dopis pana profesora Chromého vyvolává ve čtenáři otázku, co oni dva plnoúvazkoví pracovníci Katedry psychiatrie IPVZ celý den dělají. Pan profesor Chromý píše, že kandidáti na půdu Institutu (katedry) až do atestace vůbec nemusí vstoupit. Zdá se tedy, že kurzy pro atestanty nejsou příliš častou a pracnou součástí pedagogických povinností. Pracovníci katedry občas zkoušejí a občas zapisují (jak uvádí pan profesor Chromý) u atestací. To ale určitě nezabere plný úvazek dvou lidí, nota bene doplněný o zástup externistů (kolik atestací se tak do roka koná?). Na sepsání návrhu náplně oboru se pracovníci katedry podíleli spolu s pracovníky pracovišť, kteří působí na plný úvazek kliniky či výzkumně, a sestavování náplně oboru, na rozdíl od pracovníků katedry, je pro ně prací navíc. Sepsání zkušebních otázek je činnost záslužná, ale z vlastní zkušenosti sepsování otázek na několik druhů zkoušek mohou potvrdit, že to také nezabere příliš mnoho času (psychometrice otázek se asi

věnuje, doufejme, někdo jiný než pracovníci katedry). Možná pracovníci katedry tráví čas tím, že se věnují měnícím se směrnici Ministerstva zdravotnictví ČR stran dalšího vzdělávání lékařů. Ale ani to by neměl být velký problém, vezmeme-li v úvahu, že pan profesor Chromý, který na katedře dnes pracuje již pod patnáctým ministrem zdravotnictví, musí mít během své kariéry s adaptací na tyto změny své zkušenosti.

5. Není mi jasné, na základě čeho má Katedra psychiatrie IPVZ s pouhými dvěma (!) pracovníky na plný úvazek statut bezmála univerzitního pracoviště, resp. univerzitní kliniky. Ostatně, profesura či docentura jsou univerzitní *vědecko-pedagogické* hodnosti, pokud se nemýlím. Na které univerzitě a podle jakých kritérií?

6. Chtěl bych také připomenout, že jsem ve svém původním dopise [1] napsal, že předkládám pozorování a úvahy člověka, který to vidí z povzdálí a že

mé názory mohou být mylné. Mylné mohou být i úvahy v tomto mém dopise a byl bych moc rád, kdyby mi je mohl pan profesor Chromý vyvrátit.

7. Co se týká reforem poměrů "u nás v Michiganu i Spojených státech, rád návrhy pana profesora Chromého přijmu a předložím je příslušným organizacím. Případná, místná a konkrétní kritika mi již dávno přestala vadit, neboť jsem pochopil, že je součástí procesu, který vede k lepším výsledkům, tak jako třeba dobrá recenze odborného článku. Co se týká poznámky, že pan profesor Chromý je přesvědčeným Evropanem, její smysl i podtón nechám raději k uvážení čtenářům.

Doufám, že objasnění těchto otázek pomůže čtenářům časopisu Česká a slovenská psychiatrie i jiným zájemcům pochopit roli a práci Katedry psychiatrie IPVZ a také povzbudí pokračování zřejmě potřebné diskuse o struktuře a organizaci dalšího vzdělávání psychiatrů.

LITERATURA

1. **Balon, R.:** Psychiatrie po listopadu 1989 – co se změnilo a co by se změnit mělo. Čes. a slov. Psychiat., 101, 2005, s: 380-381.
2. **Chromý, K.:** Informace pro profesora Balona. Čes. a slov. Psychiat., 102, 2006, s. 36.

Dodáno redakci: 13. 3. 2006

*Richard Balon, M.D.
Wayne State University
UPC-Jefferson
2751 E. Jefferson, 200
Detroit, MI 48207
USA
e-mail: rbalon@wayne.edu*

Nabídka práce pro psychiatry ve Švédsku

Veřejná nemocnice Vrinnevisjukhuset ve městě Norrköping nabízí práci psychiatrům na různých působištích.

Nabízíme:

- Podepsání smlouvy na dobu neurčitou: po šesti měsících.
- Další vzdělávání v pracovní době.
- Podpora realizace výzkumů v různých oblastech.
- Pomoc se sehnáním ubytování a školy nebo školky pro děti.
- Placenou studijní cestu, po pohovoru, na seznámení s oblastí a pracovištěm.
- Zorganizovat a uhradit přestěhování a konečnou cestu do Švédska.
- Uhradit intenzivní kurz švédštiny, který začíná v březnu 2006.

Požadujeme:

- Atestace v oboru psychiatrie.
- Znalost angličtiny nebo němčiny.

Pro více informací info@medicarrera.com nebo telefonicky +34 93 317 37 15.